

QUATER-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat
- Principiële goedkeuring met oog op adviesvraag aan de Vlaamse Nutsregulator, de VTC, de SERV en de Minaraad

Samenvatting

Dit verzameldecreet creëert een decretale rechtsgrond voor informatie-uitwisseling in het kader van *EU ETS 2* tussen de bevoegde autoriteit en de FOD Financiën.

Via dit verzameldecreet worden voorts aanpassingen doorgevoerd aan:

- Het Energiedecreet van 8 mei 2009;
- het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator;
- het decreet van 26 april 2024 houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de overdracht van taken van de energieregulator aan het VEKA in functie van de hervorming tot één overkoepelende Vlaamse nutsregulator.

Zo worden een aantal bepalingen gewijzigd die betrekking hebben op meldingsplichten voor de handhaving van de energieaudits en energieplannen van ondernemingen. Er wordt een meldingsplicht ingevoerd met betrekking tot de locaties waar stookolie en propaan worden geleverd zodat de Vlaamse overheid een zicht krijgt waar dergelijke vervuilende tanks en ketels zijn geplaatst.

Wat het netbeheer betreft wordt voorzien dat het expliciet mandaat dat een afnemer kan geven aan de dienstverlener van flexibiliteit of aan de aggregator, met wie de afnemer een contract heeft gesloten, om toegang te krijgen tot de nodige gegevens die de dienstverlener of aggregator nodig heeft om zijn activiteit als vermeld in artikel 4.1.17/1, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, uit te oefenen, wordt opgeheven. Het geven van een expliciete toestemming is immers veel strenger dan bij de leveringsmarkt en maakt de dataprocessen bij de databeheerder ook complexer. De toestemming kan immers op een meer pragmatische manier bekomen worden bv. via het contract dat een dienstverlener van flexibiliteit of aggregator afsluit met een afnemer.

Er wordt voorgesteld om de Vlaamse Nutsregulator een termijn op de te leggen van negentig dagen waarbinnen ze een beslissing moeten nemen tot goedkeuring, tot verzoek om herziening, of tot weigering van de goedkeuring over alle modelcontracten, reglementen, technische voorschriften, procedures en formulieren van de distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, opgesteld in uitvoering van de toepasselijke technische reglementen. Door in het decreet een concrete termijn in te voegen wordt meer rechtszekerheid geboden en het laat een snellere reactie toe op marktontwikkelingen of wijzigende regelgeving.

Wat de energieprestaties van gebouwen betreffen wordt de indieningstermijn voor de EPB-aangifte conform het regeerakkoord, verlengd van vijf naar zes jaar. Ter omzetting van de nieuwe EPB-richtlijn wordt de rechtsgrond voor gebouwautomatisering en controlesystemen aangepast. Voorts wordt het toepassingsgebied van de renovatieverplichting verduidelijkt.

Wat gebouwlabeling op patrimoniumniveau betreft wordt een wijziging doorgevoerd omdat het soms wenselijk is het label op te leggen voor een groep van gebouwen samen, om de mogelijkheid te bieden om te voldoen aan het minimumlabel op patrimoniumniveau i.p.v. op gebouwniveau. Dit laat organisaties met een groot patrimonium ook toe om een optimale vastgoedstrategie uit te werken. Dit is geen versoepeling, maar eerder een optimalisatie van hoe de labeleis kan gehaald worden. Naar analogie met de algemene labelplicht voor niet-residentiële gebouwen wordt het label op patrimoniumniveau ook doorgetrokken naar de renovatieplicht, waar eveneens een minimaal label moet aangetoond worden. Dit zal dan ook op het niveau van het patrimonium kunnen en niet meer alleen voor het individuele gebouw.

Ook worden de administratieve sancties die aan energiedeskundigen kunnen worden opgelegd aangepast.

Aangezien het in bepaalde uitzonderlijke gevallen niet aangewezen is om het energieprestatiecertificaat te laten aanpassen door de energiedeskundige, bijvoorbeeld in het geval het energieprestatiecertificaat reeds vervangen is door een energieprestatiecertificaat dat opgesteld werd door een andere energiedeskundige of in het geval de erkenning van de energiedeskundige is geschorst wegens kennelijke onbekwaamheid, niet altijd meer verplicht is om na het vaststellen van fouten een aangepast energieprestatiecertificaat te bezorgen aan de eigenaar. In deze gevallen zou het VEKA louter overgaan tot het intrekken van het energieprestatiecertificaat zonder verplichting om het energieprestatiecertificaat aan te passen. Er wordt ook bepaald dat het VEKA, na controle, het aangepaste energieprestatiecertificaat aan de eigenaar kan bezorgen. Momenteel kan enkel de energiedeskundige dit doen maar dit geeft problemen wanneer de woning intussen verkocht werd en de energiedeskundige niet kan achterhalen wie de eigenaar is.

Er worden een aantal kleine aanpassingen doorgevoerd aan de opendata verplichting voor openbare besturen waarbij de gegevens waarover in kader van deze verplichting moet worden gerapporteerd, zoveel als mogelijk worden beperkt tot hetgeen vereist is in kader van de Energie-efficiëntierichtlijn.

Tot slot worden ook de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- in het licht van de recent goedgekeurde CEN-EN 16325 standaard wordt de overdracht en het beheer van databanken van de Vlaamse Nutsregulator aan het VEKA herbekeken;
- het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 worden aangepast naar aanleiding van de geplande inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek in april 2026;
- artikel 9.1.4 van het Energiedecreet wordt gewijzigd zodat in een decretale rechtsgrond wordt voorzien opdat de Energiehuizen voor de uitvoering van hun taken toegang hebben tot de gegevens uit de backoffice van het uniek loket van de *Mijn VerbouwPremie*;
- een aantal verwijzingsfouten worden rechtgezet.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2025/210 werd op 17 juni 2025 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 6 juni 2025 verkregen. Het akkoord van de minister van begroting werd op 17 juli 2025 verkregen. Voor een bespreking ervan zie infra punt 3A.

De bepalingen uit hoofdstuk 2 van dit decreet aangaande *Informatie-uitwisseling in het kader van EU ETS 2* werden reeds eerder opgenomen in een ontwerpdecreet dat op 14 februari 2025 een eerste keer door de Vlaamse Regering principieel werd goedgekeurd¹. Het advies van de Inspectie van Financiën en het begrotingsakkoord dat op respectievelijk 19 december 2024 en 3 februari 2025 voor dat ontwerpdecreet werd verstrekt, blijft onverkort van toepassing op de voormelde bepalingen aangaande informatie-uitwisseling die in een versneld traject worden opgenomen.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

A.1. Informatie-uitwisseling in het kader van EU ETS 2

De herziening van de Richtlijn 2003/87/EG tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie (hierna: de ETS-richtlijn) is een onderdeel van het Europese *Fit for 55* pakket. Dit pakket geeft invulling aan de Europese klimaatdoelen die streven naar tenminste 55% netto broeikasgasemissiereductie in 2030 ten opzichte van 1990 en netto klimaatneutraliteit tegen 2050, zoals vastgelegd in Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit. Om de aangescherpte reductiedoelstelling tegen 2030 en klimaatneutraliteit tegen 2050 te bereiken, werd het EU-ETS aangepast via een herziening van de ETS-richtlijn.

De gewijzigde ETS-richtlijn introduceert een afzonderlijk nieuw ETS voor emissies van het energetische gebruik van brandstoffen in de sectoren gebouwen, wegvervoer en aanvullende sectoren (hierna: ETS2). Voor het ETS2 worden aparte emissieplafonds vastgesteld en aparte emissierechten geveild, waardoor ook de prijsvorming van ETS1 en ETS2 verschillend zal verlopen. De Europese wetgever benadrukt echter wel dat er belangrijke parallellen zijn tussen de twee systemen op vlak van onder andere de werkwijze, monitoring, rapportage, verificatie, veiling en handhaving.

Op 20 december 2024 keurde de Vlaamse Regering reeds een besluit definitief goed dat de monitoring- en rapportageverplichtingen onder het ETS2 omzet². De invoering van het decretale kader voor de omzetting en implementatie van het nieuwe ETS2 vormt daarnaast het voorwerp van een

¹ VR 2025 1402 DOC.0065/2QUATER

² Besluit van de Vlaamse Regering van 20 december 2024 over de monitoring en rapportage van de emissies van broeikasgassen van brandstoffen bij uitslag tot verbruik en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 september 2019 over verhandelbare emissierechten voor broeikasgassen voor vaste installaties voor de periode 2021-2030, *BS* 13 januari 2025.

afzonderlijk decretaal traject.³ Tijdens de administratieve voorbereiding van het nieuwe emissiehandelssysteem in Vlaanderen bleek evenwel dat er nog geen voldoende rechtsbasis was voor informatie-uitwisseling tussen de FOD Financiën en het Vlaamse Energie- en Klimaatagentschap (VEKA). De accijnsdata, die wordt beheerd door de FOD Financiën, is onontbeerlijk voor de implementatie van het ETS2 door het Vlaamse Gewest, nu de ETS-richtlijn de gereguleerde entiteiten sterk linkt aan de (in België federale) accijnswetgeving.

Bijgevolg voorziet voorliggend ontwerp van decreet in een decretale grondslag voor de informatie-uitwisseling tussen de FOD Financiën en de bevoegde autoriteit in het kader van het ETS2.

A.2. Wijzigingen aan het Energiedecreet van 8 mei 2009

A.2.1 Rechtsgrond voor het opvragen van gegevens in het kader van kwaliteitscontroles op het EPC niet-residentiële gebouwen

Om de verplichtingen, vermeld in artikel 11.2.1, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, te kunnen monitoren en handhaven heeft de Vlaamse overheid de gegevens omtrent het energiegebruik van de betrokken ondernemingen, niet-commerciële instellingen en publiekrechtelijke rechtspersonen nodig. Om die reden wordt er een meldingsplicht opgelegd aan de betrokken netbeheerders en leveranciers met betrekking tot de data waarover zij beschikken omtrent energiegebruik van de betrokken entiteiten. Aan de hand van deze data kan het VEKA de kwaliteit van de energieprestatiecertificaten voor niet-residentiële gebouwen (EPC NR) controleren. Dit EPC NR is immers grotendeels gebaseerd op metingen. Zo zal het VEKA aan de hand van deze data kunnen nagaan of de energiedeskundige wel al de aanwezige nutsmeters heeft gerapporteerd, en of de gerapporteerde metingen correct zijn. Deze zijn doorslaggevend voor het correct bepalen van het energielabel.

Het betreffen evenwel gegevens waarover het VEKA via de netbeheerders al beschikt (wat dus betekent dat de ondernemingen niet individueel dienen te worden bevraagd, wat in hun hoofde een grote vermindering van administratieve lasten inhoudt) maar die mogelijk ook betrekking kunnen hebben op natuurlijke personen (bv. een landbouwer, zelfstandige). In het kader van gegevensverwerking dienen de essentiële elementen echter steeds decretaal worden ondervangen. Het gaat hierbij onder andere over de categorie van verwerkte gegevens, categorie van betrokken personen en het doel van de verwerking. Als het VEKA deze gegevens ook wil kunnen inzetten met als bijkomend doel handhaving dan dient daar zodoende een expliciete decretale grondslag voor te bestaan.

Er wordt tevens voorzien in een dwangsom van 100 euro per kalenderdag dat de vastgestelde termijn van de meldingsplicht overschreden wordt.

A.2.2. Aanpassing expliciet mandaat van afnemer aan dienstverlener van flexibiliteit en aggregator

Het expliciet mandaat dat een afnemer kan geven aan de dienstverlener van flexibiliteit of aan de aggregator, met wie de afnemer een contract heeft gesloten, om toegang te krijgen tot de nodige gegevens die de dienstverlener of aggregator nodig heeft om zijn activiteit als vermeld in artikel 4.1.17/1, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, uit te oefenen wordt opgeheven. Artikel 4.1.17/8, tweede lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt aangepast. Het geven van een expliciete toestemming is immers veel strenger dan bij de leveringsmarkt en maakt de dataprocessen bij de databeheerder ook complexer. Er wordt daarom voorgesteld om deze expliciete toestemming te schrappen zodat de toestemming ook op een meer pragmatische manier bekomen kan worden bv. via het contract dat een dienstverlener van flexibiliteit of aggregator afsluit met een afnemer.

³ Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft het invoeren van een emissiehandelssysteem voor de gebouwensector, de wegvervoerssector en de aanvullende sectoren. De Vlaamse Regering keurde het ontwerp van decreet al een eerste keer goed op 14 februari 2025 (VR 2025 1402 DOC.0065/2QUATER).

Daarnaast worden aggregatoren en dienstverleners van flexibiliteit toegevoegd aan artikel 4.2.1, §2, 4° van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zodat de Vlaamse Nutsregulator eventueel bijkomende regels kan vastleggen in de toepasselijke technische reglementen aan aggregatoren en dienstverleners van flexibiliteit in kader van de bepalingen die in dit punt 4° staan opgenoemd.

A.2.3. Vastlegging doorlooptijden Vlaamse Nutsregulator voor een beslissing tot goedkeuring, verzoek om herziening of weigering van de goedkeuring

Er wordt voorgesteld om de Vlaamse Nutsregulator een termijn op de te leggen van negentig dagen waarbinnen ze een beslissing moeten nemen tot goedkeuring, tot verzoek om herziening, of tot weigering van de goedkeuring over alle modelcontracten, reglementen, technische voorschriften, procedures en formulieren van de distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, opgesteld in uitvoering van de toepasselijke technische reglementen. Er wordt een vierde paragraaf toegevoegd aan artikel 4.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. In het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit (TRDE) van 25 juni 2021⁴ was opgenomen dat de Vlaamse Nutsregulator een gemotiveerde beslissing moet nemen binnen de zestig dagen. In de huidige versie van het TRDE⁵ is opgenomen dat de Vlaamse Nutsregulator binnen een redelijke termijn na ontvangst van het voorstel een beslissing tot goedkeuring, tot verzoek om herziening van het voorstel, of tot weigering van de goedkeuring neemt. Intussen wordt vastgesteld dat het langer duurt vooraleer de Vlaamse Nutsregulator een beslissing neemt. Het gevolg is dat de aanpassingen in het aanbod van de netbeheerder en de vertaalslag van nieuwe regelgeving naar contracten en reglementen te lang op zich laten wachten. Hierdoor kan niet snel genoeg ingespeeld worden op de continu veranderende energiemarkt en de uitdagingen van de energietransitie. Door in het decreet een concrete termijn van negentig dagen opnieuw in te voegen wordt meer rechtszekerheid geboden en het laat een snellere reactie toe op marktontwikkelingen of wijzigende regelgeving.

A.2.4. Meldingsplicht leveringen stookolie en propaan

Stookolietanks moeten verplicht gekeurd worden maar het departement Omgeving houdt geen centraal register bij. De Vlaamse overheid heeft zodoende geen goed idee waar stookolietanks en propaangastanks zich bevinden. Nochtans houden deze tanks grote risico's in met betrekking tot verontreiniging (gaande van enerzijds emissies bij uitstoot of lekkage van broeikasemissiegassen tot anderzijds bodemverontreiniging omwille van het morsen bij levering, de vervuiling van lekkende stookolietanks, enzovoort). Er wordt daarom voorgesteld om een meldingsplicht in hoofde van brandstofleveranciers in te voeren waarbij zij minstens jaarlijks aan het VEKA moeten melden op welke locaties er stookolie of propaan werd beleverd. Deze gegevens zullen worden opgenomen in de *Databank voor energiegebruik en energieproductie* uit artikel 12.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

A.2.5. Rechtsgrond voor opvragen gegevens en handhaving verplichtingen omtrent energierapportering (energieplan, energieaudit) voor ondernemingen, niet-commerciële instellingen en publiekrechtelijke rechtspersonen

Er wordt een aanpassing doorgevoerd aan artikel 7.7.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Er wordt voorzien in een, op basis van de huidige wetgeving nog ontbrekende, rechtsgrond om energieverbruiksdata omtrent het elektriciteitsverbruik, gasverbruik, verbruik van thermische energie en andere energiedragers op te vragen aan de betrokken beheerders van de netten om deze te kunnen gebruiken voor de handhaving van verplichtingen omtrent energierapportering (zoals bijvoorbeeld het energieplan en de energieaudit) die worden opgelegd aan ondernemingen, niet-commerciële instellingen en publiekrechtelijke rechtspersonen. Deze gegevens worden in de databank voor energieverbruik opgenomen. Het handhaven van de verplichtingen op basis van artikel 7.7.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zal tevens opgenomen worden in de doelstellingen van de databank. Er wordt tevens voorzien in een rechtsgrond om een niet-nakoming van deze meldingsplicht te handhaven.

⁴ https://www.vlaamsenutsregulator.be/sites/default/files/document/trde_2021.pdf

⁵ https://www.vlaamsenutsregulator.be/sites/default/files/document/trde_versie_2024.pdf

Het betreffen evenwel gegevens waarover het VEKA via de netbeheerders al beschikt (wat dus betekent dat de ondernemingen niet individueel dienen te worden bevestigd, wat in hun hoofde een grote vermindering van administratieve lasten inhoudt) maar die mogelijk ook betrekking kunnen hebben op natuurlijke personen (bv. een landbouwer). In het kader van gegevensverwerking dienen de essentiële elementen echter steeds decretaal worden ondervangen. Het gaat hierbij onder andere over de categorie van verwerkte gegevens, categorie van betrokken personen en het doel van de verwerking. Als het VEKA deze gegevens ook wil kunnen inzetten met als bijkomend doel handhaving dan dient daar zodoende een expliciete decretale grondslag voor te bestaan.

A.2.6. Wijzigingen PV-verplichting

Er worden wijzigingen aan de PV-verplichting voorgesteld die verband houden met de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de PV-verplichting. Voorgesteld wordt om het VEKA te machtigen verschillende categorieën van persoonsgegevens op te vragen en te verwerken om de uitstelregelingen effectief toe te kunnen passen. In bijvoorbeeld het uitstel in bij overname van een gebouw dat onder de verplichting valt⁶, is het noodzakelijk dat het VEKA de authentieke akte kan inzien. Voor de PV-verplichting wordt de toegang tot gegevens evenwel beperkt in artikel 12.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. De toegang wordt beperkt tot het VEKA, de Vlaamse Belastingdienst, de gebouw eigenaar en de betrokken houder van een zakelijk recht. Andere diensten van de Vlaamse overheid of de netbeheerders hebben geen belang bij het ontvangen van de gegevens die voor het volgen en handhaven van de PV-verplichting worden bewaard.

Verder wordt voorgesteld om het zevende lid van artikel 7.7.3, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 op te heffen. De opheffing beoogt een uniforme maximale termijn van vijf jaar vast te leggen voor alle uitstelregelingen die de Vlaamse Regering op grond van artikel 7.7.3, §1 kan vaststellen in het kader van de PV-verplichting.

Daarnaast wordt wat betreft de PV-verplichting nog een kleine wijziging in de sanctiebepaling van artikel 13.4.15 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorgesteld. Het woord “meldingsverplichting” wordt telkens vervangen door het woord “informatieverplichting”. Het woord “informatieverplichting” dekt de lading van deze verplichtingen die door of krachtens artikel 7.7.3, §2, §3 en §4 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zijn opgelegd juist.

A.2.7. Aanpassing uiterste indientermijn EPB-aangifte

Het huidige Vlaams Regeerakkoord vermeldt op pagina 48 dat de termijn voor de uitvoering van werkzaamheden om aan de renovatieplicht te voldoen en de termijn om bewijsstukken bij “Ingrijpende Energetische Renovaties” (IER) aan te leveren, wordt verhoogd naar zes jaar. Gelet op het feit dat een uitgevoerde IER dient te worden bewezen aan de hand van een EPB-aangifte en gelet op de werkbaarheid voor het VEKA (uniforme termijnen) wordt er voorgesteld de uiterste indientermijn voor het indienen van een EPB-aangifte (artikel 11.1.8, §1/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009) algemeen te verhogen van vijf jaar naar zes jaar.

A.2.8. Gebouwlabeling en renovatieverplichting op patrimoniumniveau

Momenteel legt het Energiedecreet van 8 mei 2009 vast dat er een minimum label kan opgelegd worden voor bepaalde gebouwen. Uit overleg met stakeholders met een groot patrimonium (steden en gemeenten, provincies, OCMW's, retail, scholen, ...) blijkt echter dat het soms wenselijk is het label op te leggen voor een groep van gebouwen samen, om de mogelijkheid te bieden om te voldoen aan het minimumlabel op patrimoniumniveau i.p.v. op gebouwniveau. Dit laat organisaties met een groot patrimonium ook toe om een optimale vastgoedstrategie uit te werken. Het is dus geen versoepeling, maar eerder een optimalisatie van hoe de labelis kan gehaald worden.

⁶ Deze uitstelregeling werd door de Vlaamse Regering opgenomen bij principiële goedkeuring op 14 maart 2025 van het besluit wat betreft de wijziging van de PV-verplichting voor grote afnemers en de vastlegging van een maximale bandingsfactor voor nieuwe projecten met betrekking tot windenergie met een startdatum vanaf 1 januari 2026, maar werd gelet op het advies 77.570/1 van de Raad van State uiteindelijk niet weerhouden in de definitieve goedgekeurde tekst.

Naar analogie met de algemene labelplicht voor niet-residentiële gebouwen wordt het label op patrimoniumniveau ook doorgetrokken naar de renovatieplicht, waar eveneens een minimaal label moet aangetoond worden. Dit zal dan ook op het niveau van het patrimonium kunnen en niet meer alleen voor het individuele gebouw.

A.2.9. Toepassingsgebied renovatieverplichting

De renovatieverplichting is momenteel van toepassing op alle overdrachten in volle eigendom. Omdat deze term veel verwarring en onduidelijkheid met zich meebrengt omdat het niet steeds duidelijk is of een rechtshandeling translatief dan wel declaratief is, wordt ervoor gekozen om de renovatieverplichting van toepassing te maken bij verkoop, ruil en schenking. Dit zorgt ervoor dat het voor nieuwe eigenaars duidelijk is of ze aan een renovatieverplichting moeten voldoen of niet. Daarnaast werd in de Beleids- en Begrotingstoelichting 2025 opgenomen dat de EPC-verplichting en renovatieverplichting bij de inbreng in de huwgemeenschap zou weggewerkt worden aangezien dit zeer onrechtvaardig aanvoelde en een belemmering was voor gehuwden die een wijziging wilden doen aan hun huwelijksstelsel. Door het toepassingsgebied te beperken tot verkoop, ruil en schenking wordt hieraan tegemoetgekomen.

A.2.10. Aanpassing gebouwautomatisering en controlesystemen

Al in de EPBD-richtlijn van 2018 werd aan niet-residentiële gebouwen met een installatie voor ruimteverwarming of koeling van minstens 290 kW de eis opgelegd om tegen 2025 een gebouwautomatisering en -controlesysteem – de zogenaamde “BACS” – te installeren. In de nieuwe EPBD-richtlijn van 2024⁷ wordt een strengere eis bepaald die hier ook toegevoegd wordt. Zo wordt de drempelwaarde van 290kW tegen 31 december 2029 verlaagd naar 70kW, wat een grote uitbreiding van het toepassingsgebied met zich zal meebrengen. Daarnaast zullen de gebouwautomatisering en -controlesystemen ook de binnenmilieukwaliteit moeten monitoren. In artikel 1.1.3, 17° wordt ook de definitie van “binnenmilieukwaliteit” opgenomen zoals bepaald door de EPBD-richtlijn.

In de richtlijn worden de eisen waaraan de gebouwautomatisering en -controlesystemen moeten voldoen, net als de manier waarop de drempelwaarden van 70kW en 290kW maar heel summier beschreven. Het is nodig om hiervoor meer praktische regels op te leggen. Hiervoor wordt een delegatie naar de Vlaamse Regering voorzien.

Verder wordt bepaald dat de Vlaamse Regering de verplichting tot het plaatsen van een gebouwautomatisering en -controlesysteem kan leggen bij de eigenaar of gebruiker van het gebouw of de installatie. Immers, niet-residentiële gebouwen worden vaak casco verhuurd, waarbij de huurder de volledige installaties laat plaatsen. Het is logisch dat de huurder dan ook verantwoordelijk is om die installaties van een gebouwautomatisering en -controlesysteem te voorzien.

Een verplichting heeft maar zin als er ook handhaving op mogelijk is. Dit artikel geeft het VEKA een rechtsgrond om een administratieve geldboete op te leggen aan diegene die verantwoordelijk is voor het voldoen aan de eis. De vork waarbinnen de geldboete moet situeren, tussen 500 en 200.000 euro, werd voor de uniformiteit ontleend aan de renovatieverplichting. Deze is ruim genoeg om het VEKA in staat te stellen boetes op te leggen die in verhouding zijn tot de overtreding.

A.2.11 Aanpassing rechtsgrond opvragen gegevens voor opmaak energierapport

Er wordt een aanpassing doorgevoerd aan artikel 12.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Hiermee wordt voorzien in een, op basis van de huidige energiewetgeving nog onvolledige, rechtsgrond om bij bepaalde energieverbruikers en voor alle energiedragers de nodige gegevens op te vragen in functie van het opmaken van het energierapport en voor de onderbouwing van het Vlaamse beleid inzake rationeel energiegebruik, hernieuwbare energiebronnen en klimaatverandering en voor het sociale energiebeleid. Deze bepaling wordt ingevoerd als een alternatief voor het op termijn verdwijnen van huidige deelformulier energie van het *Integraal MilieuJaarVerslag* (IMJV) op grond waarvan deze gegevens thans worden bekomen. Het toepassingsgebied van deze verplichting

⁷ Richtlijn (EU) 2024/1275 van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen.

zal dan ook beperkt zijn tot energieverbruikers met een verbruik van minstens 10 TerraJoule (zoals ook voorzien als een grens bij de verplichting uit artikel 11, lid 2 van richtlijn (EU) 2023/1791).

A.2.12. Aanpassing opendata verplicht voor openbare besturen

Er worden een aantal kleine aanpassingen doorgevoerd aan artikel 12.3.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. De gegevens waarover in kader van deze verplichting moet worden gerapporteerd, worden zoveel als mogelijk beperkt tot hetgeen vereist is in kader van de Energie-efficiëntierichtlijn. Dat wil zeggen dat de data met betrekking tot het omvormervermogen, het vermogen van decentrale productie-eenheden en het piekvermogen komt te vervallen. Eveneens wordt de mogelijkheid geschrapt om kwartierwaarden, uurwaarden of maandwaarden openbaar te maken gezien dit ingevolge de Energie-efficiëntierichtlijn eveneens niet wordt opgelegd en dit het open data portaal dat de data ontsluit zwaar zou belasten.

A.2.13 Administratieve sancties energiedeskundigen en aangepast EPC

Om meer flexibiliteit te hebben bij het opleggen van administratieve sancties voor energiedeskundigen, wordt in artikel 13.4.10 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bepaald dat er naast de mogelijkheid om te schorsen bij een inbreuk op de regelgeving ook een mogelijkheid is om een administratieve geldboete op te leggen. Aangezien een schorsing een zware sanctie is, wordt het hierdoor ook mogelijk om bij kleine inbreuken een sanctie op te leggen in de vorm van een administratieve geldboete tussen 500 euro en 5000 euro.

Daarnaast wordt er ook nog bepaald dat de energiedeskundige niet altijd meer verplicht is om na het vaststellen van fouten een aangepast energieprestatiecertificaat te bezorgen aan de eigenaar. In bepaalde uitzonderlijke gevallen is het niet aangewezen om het energieprestatiecertificaat te laten aanpassen door de energiedeskundige, bijvoorbeeld in het geval het energieprestatiecertificaat reeds vervangen is door een energieprestatiecertificaat dat opgesteld werd door een andere energiedeskundige of in het geval de erkenning van de energiedeskundige is geschorst wegens kennelijke onbekwaamheid. In deze gevallen zou het VEKA louter overgaan tot het intrekken van het energieprestatiecertificaat zonder verplichting om het energieprestatiecertificaat aan te passen.

Er wordt ook bepaald dat het VEKA na controle het aangepaste energieprestatiecertificaat aan de eigenaar kan bezorgen. Momenteel kan enkel de energiedeskundige dit doen maar dit geeft problemen wanneer de woning intussen verkocht werd en de energiedeskundige niet kan achterhalen wie de eigenaar is.

A.3. Wijzigingen aan het decreet van 26 april 2024 houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de overdracht van taken van de energieregulator aan het VEKA in functie van de hervorming tot één overkoepelende Vlaamse nutsregulator

Het *decreet van 26 april 2024 houdende wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de overdracht van taken van de energieregulator aan het VEKA in functie van de hervorming tot één overkoepelende Vlaamse Nutsregulator*⁸ bepaalt dat de beleidstaken inzake garanties van oorsprong en het beheer van de databank inzake de groenestroomcertificaten, de warmtekrachtcertificaten en de garanties van oorsprong worden overgedragen van de toenmalige VREG naar het VEKA. De Vlaamse Regering heeft hierin de bevoegdheid gekregen om de timing van deze overdracht vast te leggen. Artikel 12 van het decreet van 26 april 2024 bepaalt dat de verantwoordelijkheid voor het toekennen van de groenestroomcertificaten, de warmtekrachtcertificaten en de garanties van oorsprong en het beheer van die certificaten en garanties van oorsprong in een centrale databank bij de Vlaamse Nutsregulator blijft, tot aan de inwerkingtreding van deze bepalingen. Dit betekent dat de datum van de overdracht nog moet worden bepaald door de Vlaamse Regering. Deze datum viel niet samen met de algemene

⁸ BS 24 mei 2024.

inwerkingtreding en operationalisering van de Vlaamse Nutsregulator.⁹ Het is namelijk essentieel dat deze overdracht zorgvuldig wordt gepland en operationeel wordt georganiseerd om een vacuüm te vermijden op het gebied van o.a. kennis, personeel en IT-systemen. De overdracht van de databank van steuncertificaten en garanties van oorsprong, waarin garanties van oorsprong worden afgegeven, overgedragen en geschrappt, en de daarmee gepaard gaande aanpassing van de interfaces tussen de verschillende IT-systemen betreft een complex en grootschalig IT-project waaraan risico's (o.a. qua performantie, fouten,...) verbonden zijn en waarbij er dient samengewerkt te worden met de Vlaamse Nutsregulator en de netbeheerders. De grootste risico's gaan gepaard met het luik van de databank dat de steuncertificaten bevat die een geldelijke tegenwaarde van miljarden euro's omvat. Gezien de grote financiële impact voor investeerders, moet een goede werking van de databank voor steuncertificaten ten alle tijden gegarandeerd blijven. De memorie van toelichting bij het decreet van 26 april 2024 verduidelijkt daarom dat voor de overdracht een zeer grondige voorbereiding nodig is.¹⁰

In het kader van deze voorbereidingen werd een structureel overleg opgestart met de toenmalige VREG om de overdracht van het beleid inzake garanties van oorsprong en het beheer van de databank grondig te analyseren, zowel op beleidsmatig als IT-technisch vlak. Het doel van dit overleg was om uitvoering te geven aan het decreet van 26 april 2024 met het oog op het beperken van de IT-risico's en het afspreken van een duidelijke taakverdeling tussen de Vlaamse Nutsregulator en het VEKA¹¹. Tijdens het bekijken van de verschillende opties m.b.t. de databank werd één randvoorwaarde geïdentificeerd die niet gekend was bij de stemming van het decreet van 26 april 2024 en voortkomt uit de recent goedgekeurde CEN-EN 16325 standaard^{12,13}. De geïdentificeerde randvoorwaarde heeft betrekking op de definitie van *issuing body* in deze CEN-standaard, die bepaalt dat de afgifte, overdracht en schrapping van garanties van oorsprong bij dezelfde instantie moet zitten, nl. bij de *issuing body*, die (bijgevolg) de beheerder is van de databank van garanties van oorsprong en lid is van de "Association of Issuing Bodies" (AIB).

Rekening houdend met deze CEN-standaard werden de mogelijkheden in kaart gebracht en het opportuun geacht om de databank en officiële rol als *issuing body* bij de Vlaamse Nutsregulator te houden, dit in overleg met de Vlaamse Nutsregulator. Concreet is het de bedoeling dat de Vlaamse Nutsregulator de officiële *issuing body* voor garanties van oorsprong en de beheerder van de databank met de groenestroomcertificaten, de warmtekrachtcertificaten en de garanties van oorsprong blijft. De overdracht van de databank zou immers een complex en kostelijk IT-project vergen, met aanzienlijke risico's en een lange implementatietermijn. Bovendien vereist de Hernieuwbare Energierichtlijn (RED III, Artikel 31a) dat de nationale databanken van garanties van oorsprong op korte termijn interageren met de Uniedatabank, wat reeds aanzienlijke aanpassingen van de bestaande systemen met zich mee zal brengen. Daarom werd beslist om het beheer van de databank niet naar het VEKA over te dragen.

Een deel van de taken van de *issuing body* – met name de beleidsmatige taken – zullen echter wel door het VEKA worden opgenomen. In dat kader zal het VEKA ook deelnemen aan AIB, onder meer om actief bij te dragen aan de beleidsgerichte werkgroepen. Door de alle beleidstaken rond garanties van oorsprong toe te wijzen aan het VEKA, kan dit instrument ook ingezet worden om de doelstellingen inzake hernieuwbare energie en de energietransitie te realiseren volgens de politieke keuzes die de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement wenst te maken eerder dan door de onafhankelijke regulator wordt bepaald. De deelname van het VEKA aan AIB stelt Vlaanderen bovendien in staat om zijn beleidsvisie te vertalen naar de Europese standaard voor garanties van oorsprong.

⁹ Het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator trad in werking op 1 januari 2025, met uitzondering van de bepalingen wat betreft de regulering van drinkwater, waarvan de inwerkingtreding met twaalf maanden werd uitgesteld tot 1 januari 2026, zoals beslist bij decreet van 20 december 2024 tot wijziging van de regelgeving over de operationalisering van de Vlaamse Nutsregulator, wat betreft de opheffing van artikel 4, §5, en een aanpassing van de inwerkingtredingen.

¹⁰ Parl. St. Vlaams Parlement (2023-2024), St. 2028/1, p. 13-14.

¹¹ Merk op dat er nog geen uitvoeringsbesluit bij het decreet van 26 april 2024 werd uitgewerkt.

¹² De geüpdatete CEN-standaard werd op 6 maart 2025 formeel door de nationale normalisatie-instellingen aangenomen.

¹³ De vereisten die de lidstaten of de aangewezen bevoegde organen voor garanties van oorsprong opleggen moeten in overeenstemming zijn met deze CEN-standaard, zoals bepaald in Artikel 19 van de Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen over garanties van oorsprong.

Hoewel de Vlaamse Nutsregulator officieel aangewezen blijft als *issuing body* voor garanties van oorsprong en verantwoordelijk blijft voor het beheer van de databank, zullen de beleidstaken voortaan volledig door het VEKA worden opgenomen.

Om deze samenwerking op een duidelijke en gestructureerde manier te organiseren, is het noodzakelijk een formeel partnerschap op te richten. Dit partnerschap maakt het mogelijk om heldere afspraken te maken over onder meer de taakverdeling, verantwoordelijkheden en samenwerking tussen beide entiteiten. De wijzigingen zoals voorzien in het decreet van 26 april 2024 worden daarom herzien en afgestemd op deze samenwerking.

In essentie bepalen de voorgestelde wijzigingen dus dat:

- De Vlaamse Nutsregulator de rol als *issuing body* van garanties van oorsprong en het bijhorende lidmaatschap van de *Association of Issuing Bodies* (AIB) zal behouden. Deze rol zal dus niet worden overgedragen naar het VEKA. Echter wordt er wel een partnerschap tussen de Vlaamse Nutsregulator en het VEKA opgezet, waarbij het VEKA het beleid opneemt rond garanties van oorsprong en dus ook zal deelnemen aan AIB.
- De Vlaamse Nutsregulator de formele toekenning van de groenestroomcertificaten, de warmtekrachtcertificaten en de garanties van oorsprong zal behouden. Deze taak wordt dus niet overgedragen naar het VEKA.
- De Vlaamse Nutsregulator het beheer van de databank waarin deze certificaten en garanties van oorsprong worden geregistreerd en de toepassing waarin ze kunnen worden verhandeld en ingeleverd ("V-platform") zal behouden. Het beheer van de databank en het V-platform wordt dus niet overgedragen naar het VEKA.
- De in het decreet van 26 april 2024 voorziene toewijzing aan het Energiefonds van de inkomsten die voortvloeien uit de retributie voor het inleveren, aankopen, importeren/exporteren en vernietigingen van garanties van oorsprong niet zal doorgaan, maar dat die als inkomst bij de Vlaamse Nutsregulator zal blijven. In het Ondernemingsplan 2025 (p. 33) schat de Vlaamse Nutsregulator in dat zij in 2025 0,9 miljoen euro inkomsten zal ontvangen uit de retributie voor het verhandelen van garanties van oorsprong voor groene stroom. Deze middelen worden ingezet voor het beheer en onderhoud van de centrale databank, de toepassing V-platform en de koppelingen (interfaces) naar de IT-systemen van VEKA, Fluvius, Elia, Fluxys en de Hub van AIB. Ook het lidmaatschap van AIB en zijn personeelsinzet voor de uitoefening van zijn taken inzake groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong worden hiermee gedekt.
- Zoals reeds bepaald in het decreet van 26 april 2009, zal de Vlaamse Nutsregulator zijn huidige controlerende en sanctionerende taken blijven uitvoeren ten aanzien van de leveranciers en netbeheerders inzake de groenestroomcertificaten, de warmtekrachtcertificaten en de garanties van oorsprong.

A.4. Overige wijzigingen

Het ontwerpdecreet bevat ook nog de volgende wijzigingen:

- In o.a. het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator wordt nog verwezen naar artikel 458 Strafwetboek (bestrafning schending beroepsgeheim). Aangezien het nieuwe Strafwetboek op 8 april 2026 in werking zal treden, moet die verwijzing worden aangepast. Tevens wordt een verkeerde verwijzing naar de oude benaming van de VREG rechtgezet in het decreet van 19 april 2024.
- Er wordt in een decretale rechtsgrond voorzien zodat de Energiehuizen voor de uitvoering van hun taken toegang hebben tot de gegevens uit de backoffice van het uniek loket van de *Mijn VerbouwPremie*.
- De termijn voor de Vlaamse Nutsregulator om conform artikel 4.3.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 te beslissen over een aanvraag tot het verkrijgen van een leveringsvergunning

wordt verlengd en gelijk getrokken met de termijn voor het goedkeuren van het investeringsplan van de netbeheerder.

- Er werden in het Energiedecreet van 8 mei 2009 een aantal foute verwijzingen rechtgezet en tekstverduidelijkingen aangebracht.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Wat de artikelsgewijze bespreking van het ontwerpdecreet betreft, wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet, die als bijlage bij deze nota gaat.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

A.1. Wat de inkomsten van het Energiefonds betreffen:

- Door de aanpassingen aan artikel 13.4.10 wordt verwacht dat de inkomsten zullen stijgen. Jaarlijks worden er ca. 150 à 200 kleinere inbreuken vastgesteld bij de controles op correcte rapportering. Er wordt wel verwacht dat dit aantal zal dalen eenmaal deze inbreuken effectief tot sancties zullen leiden. Het boetebedrag per type inbreuk moet nog vastgelegd worden maar indien gerekend wordt met 250 à 500 euro per inbreuk zal het jaarlijkse totaalbedrag aan administratieve geldboetes dat hierdoor wordt opgelegd tussen 40.000 en 80.000 euro liggen.
- In het kader van de omzetting van de regels aangaande gebouwautomatisering en -controlesystemen uit richtlijn (EU) 2024/1275 wordt in een nieuw artikel 13.4.9/3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 opgenomen dat als het VEKA vaststelt dat niet aan de verplichtingen vastgesteld door of krachtens artikel 11.1/1.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 is voldaan, kan het VEKA aan de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die verantwoordelijk is voor het halen van die verplichting een administratieve geldboete opleggen van 500 euro tot en met 200.000 euro. Aangezien de Vlaamse Regering de concreet te behalen eisen nog moet vastleggen, kan er echter geen inschatting worden gemaakt met betrekking tot de jaarlijks te innen boetebedragen.
- Aan artikel 13.4.14 van Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt een handhabingsbepaling toegevoegd waardoor met betrekking tot de meldingsplicht uit artikel 7.7.2, §10 het VEKA, na aanmaning, een administratieve geldboete wordt opgelegd onder de vorm van een dwangsom van 100 euro per kalenderdag dat de aanmaningstermijn wordt overschreden. De jaarlijks te innen boetebedragen worden als zeer beperkt ingeschat.
- In het nieuwe artikel 13.4.18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt een handhabingsbepaling toegevoegd waardoor met betrekking tot de meldingsplicht uit artikel 11.1.1, §4 het VEKA, na aanmaning, een administratieve geldboete kan opleggen onder de vorm van een dwangsom van 100 euro per kalenderdag dat de aanmaningstermijn wordt overschreden. De jaarlijks te innen boetebedragen worden als zeer beperkt ingeschat.
- In het nieuwe artikel 13.4.19 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt een handhabingsbepaling toegevoegd dat het VEKA een rechtsgrond biedt om een administratieve geldboete op te leggen indien de brandstofleveranciers niet voldoen aan hun trimestriële meldingsplicht uit artikel 7.6.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

De inkomsten uit de administratieve geldboetes die op grond van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden opgelegd zijn conform artikel 13.7.1 van het voormelde decreet immers integraal toegewezen aan het Energiefonds.

A.2. Wat de uitgaven betreffen:

- De aanpassingen aan artikel 11.1.8 §1/1 (verlenging van de termijn voor het indienen van de EPB-aangifte van 5 naar 6 jaar), de aanpassing aan de boetes in artikel 13.4.10 (voor

energiesdeskundigen) zullen aanpassingen aan het dossierbeheersysteem als gevolg hebben. De kosten hiervoor worden ingeschat op 100.000 euro en zullen worden aangerekend op het Energiefonds.

- De aanpassingen aan artikel 11.2.1 inzake het toelaten van eisen op patrimoniumniveau, aan artikel 11.2.1 inzake het opleggen van de eisen inzake “BACS”, aan artikel 7.3.6 inzake het opleggen van een meldingsplicht aan brandstofleveranciers en aan artikel 9.1.4 inzake de toegang van de energiehuizen om de gegevens van het uniek loket te verwerken, zullen verder uitgewerkt worden via een uitvoeringsbesluit. Hierdoor kan op dit moment geen inschatting worden gemaakt met betrekking tot de budgettaire impact. Die inschatting zal gebeuren op het moment dat de uitvoeringsbesluiten worden uitgewerkt.
- De aanpassingen aan de opendata-verplichting uit artikel 12.3.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 brengt met zich mee dat het Vlaams Energiebedrijf, dat instaat voor het beheer van de unieke patrimonium- en energiedatabank, vermeld in artikel 12.3.1, tweede lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009¹⁴, bepaalde softwareontwikkelingen met betrekking tot die niet langer van toepassing zijnde gegevensverwerking niet moet doorvoeren. Een deel van de kosten die het Vlaams Energiebedrijf maakt in het kader van de opendata-verplichting zullen door het VEKA vergoed worden en aangerekend worden op het Energiefonds.

A.3. Het *advies van de Inspectie van Financiën* werd bekomen op 6 juni 2025. Het advies is als bijlage 3 toegevoegd. Het advies is deels gunstig, deels ongunstig.

De Inspectie van Financiën maakt de hierna volgende opmerkingen, waarop de daarbij vermelde repliek kan worden gegeven:

- De Inspectie van Financiën merkt op dat het wijzigen van een “wijzigingsbesluit” mogelijk leidt tot juridische onzekerheid. In casu wordt voorzien in aanpassingen aan het decreet van 26 april 2024 houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de overdracht van taken van de energieregulator aan het VEKA in functie van de hervorming tot één overkoepelende Vlaamse nutsregulator. Volgens de *Beginnelsen van de wetgevingstechniek* (Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten) van de Raad van State kan een wijziging niet verwijzen naar een wijzigingsdecreet losstaand of de wijzigingsbepaling al in werking is getreden of niet (Onderafdeling 18 en 19).

De Inspectie vergist zich in deze: vooreerst betreft het decreet van 26 april 2024 geen wijzigingsbesluit maar een wijzigingsdecreet. Voorts gaat het via het thans voorliggende ontwerpdecreet niet om een *wijziging* van een wijzigingsdecreet, maar worden een aantal bepalingen uit dat decreet van 26 april 2024 *opgeheven* alvorens ze in werking zijn getreden, wat wetgevingstechnisch gezien de geijkte techniek vormt. Dit heeft als consequentie dat die op te heffen bepalingen nooit rechtsgevolgen hebben, maar evenmin retroactief zijn.

- De Inspectie van Financiën meent dat het labelen per gebouw intrinsiek is verbonden aan de doelstelling van de renovatieverplichting die in wezen per gebouw gebeurt. Waar een labeling per gebouw impliceert dat per gebouw een doelstelling wordt geformuleerd en kan worden geëvalueerd, houdt een patrimoniumlabeling volgens de Inspectie onvermijdelijk een nivellering in, wat met zekerheid zal leiden tot een minder duidelijke gebouwlabeling, en hoogstwaarschijnlijk zal leiden tot een versoepeling. Daarenboven stelt de Inspectie zich de vraag, bij een verspreid patrimonium over een grotere geografisch gebied, hoe dit zal beoordeeld worden? Het lijkt de Inspectie bijgevolg aangewezen om niet de stap te zetten tot patrimoniumlabeling.

¹⁴ Conform artikel 6.8.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 werd als het platform waarbinnen de energieverbruiks- en productiegegevens en, waar beschikbaar, de fysische kenmerken van de installaties en gebouwen, van de gebouwen waarvan openbare besturen gebruiker zijn publiek beschikbaar is als open data, door de Vlaamse Regering de databank “Terra Patrimonium- en energiedatabank Vlaanderen” aangeduid die wordt beheerd door het Vlaams Energiebedrijf.

Dit standpunt kan niet worden gevolgd. De labeling per gebouweenheid blijft sowieso behouden, het blijft dus duidelijk welk label elke eenheid/gebouw behaalt, aangezien het EPC nog steeds bepaald wordt per gebouweenheid. Zowel de overheid als de eigenaar behouden dus het overzicht over de individuele prestatie van gebouweenheden. De aanpak op patrimoniumniveau is vooral bedoeld om eigenaars van grote patrimonie hun transitie naar de langetermijndoelstelling beter en efficiënter te laten plannen, zowel technisch als economisch. Een label E opleggen voor elke gebouweenheid en dit vervolgens stapsgewijs aanscherpen, wil zeggen dat de eigenaar van een patrimonium steeds bij elk gebouw een lichte renovatie moet doen en beperkte maatregelen moet nemen. Doorgaans wordt er in langetermijn vastgoed strategieën gewerkt met diepe renovaties per gebouw. Dit vermijdt lock-ins en zorgt doorgaans voor structureel betere renovaties, wat maatschappelijk de te verkiezen werkwijze is. Een label-eis op patrimoniumniveau wil zeggen dat eigenaars van een groot patrimonium hun transitie meer in handen krijgen, maar nog steeds moeten garanderen dat tegen 2050 elk gebouw label A haalt. Dit houdt dan ook geenszins een versoepeling in, maar zal zorgen dat hetzelfde einddoel op een efficiëntere manier gehaald zal worden.

- De Inspectie meent dat in de nota VR en de Memorie van Toelichting uitgebreider moet worden gemotiveerd waarom de voorziene overdrachten tussen regulator en het VEKA worden teruggedraaid of gewijzigd. Wat betreft de AIB is het de Inspectie niet duidelijk waarom – indien de rol bij de Vlaamse Nutsregulator zou dienen te blijven o.b.v. de CEN-EN 16325 standaard en haar rol als *Issuing body*, het toch het VEKA zou zijn dat het beleid opneemt rond garanties van oorsprong en zou deelnemen aan AIB. Het is daarbij de Inspectie ook niet duidelijk waarom er dan een partnerschap zou moeten worden opgezet tussen het VEKA en de Vlaamse Nutsregulator?

1. Met betrekking tot de vraag waarom de overdracht van de databank wordt teruggedraaid:

De overdracht van de databank betreft een complex en grootschalig IT-project. Een dergelijk IT-project brengt aanzienlijke risico's met zich mee, o.a. qua performantie, fouten,... Bovendien gaat het om IT-project van typisch een paar miljoenen euro, met een implementatietermijn van meerdere jaren.

Intussen evolueert het regelgevend en operationeel kader rond garanties van oorsprong in snel tempo. Zo vereist de Hernieuwbare Energierichtlijn (RED III) dat de nationale databanken van garanties van oorsprong op korte termijn interageren met de Uniedatabank (RED III, Artikel 31a). Dit impliceert dat er reeds aanzienlijke inspanningen vereist zijn om de bestaande systemen aan te passen en te aligneren met toekomstige Europese verplichtingen, los van de bijkomende complexiteit die een overdracht van de databank met zich mee zou brengen.

Gelet op deze context is beslist om de geplande overdracht van de databank niet door te voeren.

2. Met betrekking tot de vraag waarom het VEKA het beleid rond garanties van oorsprong zal opnemen en zal deelnemen aan AIB:

Door de beleidstaken rond garanties van oorsprong over te dragen naar het VEKA, kan het instrument garanties van oorsprong ook ingezet worden om de doelstellingen inzake hernieuwbare energie en de energietransitie te realiseren volgens de politieke keuzes die de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement wenst te maken eerder dan door de onafhankelijke regulator wordt bepaald.

De *Association of Issuing Bodies* (AIB) is de koepelorganisatie van issuing bodies die de uitwisseling van garanties van oorsprong tussen de leden faciliteert. Hiervoor ontwikkelt zij de '*European Energy Certification System*' (EECS)-standaard, een set van regels die ervoor zorgen dat garanties van oorsprong uniek zijn, alle relevante

informatie bevatten en gestandaardiseerd zijn in alle deelnemende landen en regio's. Daarnaast beheert zij de AIB-hub, een centrale IT-infrastructuur die de veilige en internationale uitwisseling van garanties van oorsprong in dit gestandaardiseerde formaat mogelijk maakt. Dankzij deze combinatie wordt gegarandeerd dat elke garanties van oorsprong slechts één keer gebruikt kan worden om de herkomst van elektriciteit aan te tonen.

Het VEKA zal actief deelnemen aan AIB om bij te dragen aan de beleidsgerichte werkgroepen die de EECS-regels vormgeven. Zo zal het VEKA onder meer vertegenwoordigd zijn in:

- De *Electricity Scheme Group* die focust op elektriciteit,
- De *Gas Scheme Group* die focust op gas,
- De *EECS Unit* die verantwoordelijk is voor het opstellen van de EECS-regels, die de basis vormen voor een geharmoniseerd en betrouwbaar systeem van garanties van oorsprong in Europa, en die ervoor zorgt dat dit systeem compatibel is met zowel nationale systemen als de Europese wetgeving.

Deze deelname van het VEKA aan AIB stelt Vlaanderen in staat om zijn beleidsvisie te vertalen naar de Europese standaard voor garanties van oorsprong.

De Vlaamse Nutsregulator blijft participeren in AIB voor de IT-gerelateerde zaken, met name voor de koppeling van de databank met de AIB-hub. Deze centrale IT-infrastructuur maakt het mogelijk om garanties van oorsprong in een gestandaardiseerd formaat veilig en internationaal uit te wisselen.

Kortom, het VEKA en de Vlaamse Nutsregulator nemen samen deel aan AIB: het VEKA focust op het beleidsmatige aspect, terwijl de Vlaamse Nutsregulator instaat voor de IT-technische implementatie.

3. Met betrekking tot de vraag waarom er een partnerschap zal worden opgezet tussen het VEKA en de Vlaamse Nutsregulator:

Hoewel de Vlaamse Nutsregulator officieel aangewezen blijft als *issuing body* voor garanties van oorsprong en verantwoordelijk blijft voor het beheer van de databank, zal een deel van de taken – met name de beleidsmatige taken – voortaan volledig door het VEKA worden opgenomen.

Om deze samenwerking op een duidelijke en gestructureerde manier te organiseren, is het noodzakelijk een formeel partnerschap op te richten. Dit partnerschap maakt het mogelijk om heldere afspraken vast te leggen over onder meer de taakverdeling, verantwoordelijkheden en samenwerking tussen beide entiteiten.

De memorie van toelichting en nota VR worden in die zin verduidelijkt.

- Voorts stelt zich volgens de Inspectie de vraag dat indien de regulator de toekenning van de groenstroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties behoudt, wat de mogelijkheden nog zijn voor de Vlaamse Regering, via VEKA, om sturend te werken?

De Inspectie vergist zich in deze over de rol en verhouding van de regulator of het VEKA versus de Vlaamse Regering. Dergelijke administraties zijn in deze materie bij de toekenning immers dossierbehandelaars die louter optreden op basis van de in de gewestelijke regelgeving vastgelegde procedures en regels, en het is niet de bedoeling dat de Vlaamse Regering zich met de behandeling van individuele dossiers inlaat. De Vlaamse Regering kan op dit punt nog steeds sturend werken doordat zij uiteindelijk het (beleids)orgaan is dat de regels met betrekking tot de aanvraag, behandeling en toekenning van de groenestroomcertificaten, de warmtekrachtcertificaten en de garanties van oorsprong, zoals

opgenomen in respectievelijk titel VI, hoofdstukken I tot en met II/3, van het Energiebesluit van 19 november 2010, vaststelt. Een terugkeer naar de situatie *ex ante* het decreet van 26 april 2024 houdt wat het hier door de Inspectie gemaakte punt dan ook enkel een bestendiging van de bestaande toestand uit.

- De Inspectie meent dat het beheer van de databank waarin de certificaten en garanties worden geregistreerd en beheerd naar VEKA dient te gaan. Dit alsnog over te laten aan de regulator impliceert volgens de Inspectie een beperkende factor wat beleidsvoering en rapportering betreft.

Dit argument kan niet worden gevolgd. Het VEKA krijgt conform het voorliggende ontwerpdecreet immers leesrecht met betrekking tot die databanken zodat er zich aangaande de effecten voor beleidsvoering en rapportering geen problemen stellen, en de opmerking van de Inspectie eigenlijk zonder voorwerp is.

- Wat het schrappen van de toewijzing aan het Energiefonds van de inkomsten die voortvloeien uit de retributie voor het inleveren, aankopen, importeren/exporteren en vernietigen van garanties van oorsprong betreft, merkt de Inspectie van Financiën op dat gezien de staat van het Energiefonds, het VEKA als betrachting zou moeten hebben om bijkomende inkomsten te genereren voor dit fonds, eerder dan enkel in bijkomende uitgaven te voorzien.

Deze argumentatie kan niet worden gevolgd. De Inspectie pleit er op enigszins tendentieuze wijze voor om de inkomsten van de retributie te blijven toewijzen aan het Energiefonds, maar houdt daarbij geen rekening met een aantal grondwettelijk vastgelegde principes met betrekking tot heffingen. Een retributie is immers een vergoeding die een overheid heft voor een specifieke dienst die zij levert aan een burger. Het Grondwettelijk Hof definieert in haar rechtspraak een retributie dan ook als een vergoeding die rechtstreeks verband houdt met de waarde van de dienst die de overheid levert aan een concrete burger. Zij heeft een louter vergoedend karakter, zodat er een redelijke verhouding moet bestaan tussen de kostprijs of de waarde van de verstrekte dienst en het bedrag dat de heffingsplichtige verschuldigd is.¹⁵ De retributie is dus onmiskenbaar gekoppeld niet enkel aan de verleende dienst maar ook aan de instantie die de dienst in kwestie verleent. Het standpunt van de Inspectie, dat die retributie eigenlijk toch aan het Energiefonds zou moeten blijven toekomen, zou dan ook die retributie juridisch denatureren tot een belasting aangezien er dan geen rechtstreekse tegenprestatie meer tegenover staat. Het zou de facto ook betekenen dat de door de regulator verstrekte dienst ook niet rechtstreeks meer wordt vergoed door degene die de dienst afneemt, wat consequenties heeft voor de begroting van die regulator, maar ook betekent dat een afnemer van die dienst de facto tweemaal betaalt: via de dotatie van de Vlaamse Nutsregulator (die dan moet worden verhoogd) en via de belasting. Dit kan uiteraard niet de bedoeling zijn.

De retributie dient dan ook te worden beschouwd als een *accessorium* bij de taak die onder het huidige kader van het Energiedecreet van 8 mei 2009 nog aan de regulator is toegewezen, en vervolgens bij de inwerkingtreding van het decreet van 26 april 2024 aan het VEKA wordt toegewezen. Als de taakstelling van de ene entiteit naar een andere verhuist, dan is het ook logisch dat die retributie die taakstelling volgt. Als echter beleidsmatig besloten wordt die in het decreet van 26 april 2024 geconcipeerde overdracht niet door te voeren, dan is het ook logisch dat ook die retributie als *accessorium* bij de regulator blijft.

- Tenslotte merkt de Inspectie van Financiën op dat m.b.t. de aanpassingen aan de opendata-verplichting uit artikel 12.3.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 de impact niet duidelijk is doordat volgens de Inspectie de nota enerzijds stelt dat een aantal softwareaanpassingen niet moeten doorgevoerd worden, om anderzijds te stellen dat de kosten zullen vergoed

¹⁵ Zie bijv. GwH nr. 44/2010 van 29 april 2010, overweging B.3.

worden door VEKA en doorgerekend worden aan het Energiefonds. Daarenboven wordt door de Inspectie opgemerkt dat het Vlaams Energiebedrijf (VEB) reeds vergoedingen ontvangt voor het beheer van de Terra Patrimoniumenergiedatabank Vlaanderen en er dus geen nood is om tweemaal het VEB te vergoeden.

Deze opmerking kan niet worden gevolgd. De schrapping van een aantal openbaar te maken gegevens uit artikel 12.3.1 zorgt ervoor dat voor deze geschrapte gegevens geen extra softwareontwikkelingen meer moeten gebeuren. Voor andere gegevens die behouden blijven in het artikel moeten wel nog softwareontwikkelingen gebeuren. Deze ontwikkelingen overstijgen het gebruikelijke ontwikkelingsritme van de Terra Patrimoniumenergiedatabank Vlaanderen, wat een doorrekening via het Energiefonds rechtvaardigt.

A.4. Het akkoord van de minister, bevoegd voor de begroting, werd bekomen op 17 juli 2025. Het akkoord is als bijlage 4 toegevoegd.

In het voormelde akkoord maakt de minister, bevoegd voor de begroting, de volgende opmerkingen:

- de budgettaire gevolgen worden opgevangen binnen de beschikbare refertekredieten en dit [voorontwerp] niet kan leiden tot een budgettaire meervraag. De budgettaire impact van het verzameldecreet mag geen verzwaring van het saldo van het Energiefonds met zich meebrengen.

Hiervan wordt akte genomen.

- De minister, bevoegd voor de begroting, vraagt ook dat de aanpassing aan de decretale rechtsgrond van het Klimaatfonds ook een basis vormt voor het toewijzen van de nieuwe inkomsten (zoals onder meer de ETS2 middelen) aan het Vlaams Klimaatfonds alsook de nieuwe uitgaven vanuit het Vlaams Klimaatfonds dient mogelijk te maken, zodat de budgettaire engagementen deze legislatuur vanuit het Vlaams Klimaatfonds en het Energiefonds gerealiseerd kunnen worden.

Aangezien de bepaling met betrekking tot het aanpassen van de decretale rechtsgrond van het Vlaams Klimaatfonds uit het voorontwerp werd gehaald, is deze opmerking heden zonder voorwerp.

B. ESR-TOETS

De ESR toets is niet van toepassing op het voorliggende ontwerpdecreet.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Zoals aangekondigd in de Beleidsnota Energie en Klimaat en in het Actieplan *Fit for 55* zal ook een actieplan “handhaving en operationele processen” worden opgemaakt en voorgelegd aan de Vlaamse Regering. In dat actieplan zullen de (personeels)middelen die nodig zijn voor de handhaving van het gehele Vlaamse energie- en klimaatbeleid onder toezicht van het VEKA worden geanalyseerd. Voorliggend voorontwerp van decreet is op geen enkele wijze een voorafname op die analyse. Extra personeel en middelen voor de handhaving van o.a. de patrimoniumaanpak bij EPC NR, de handhaving van de rapporteringsverplichtingen met betrekking tot het energieverbruik van ondernemingen, de handhaving van de meldingsplicht van de brandstofleveranciers met betrekking de locaties van de levering van stookolie en propaan, de handhaving van de verplichtingen met betrekking tot de “BACS”, ..., zoals opgenomen in dit decreet, zullen gevraagd worden via dit actieplan zodat een volledig overzicht aan de Vlaamse Regering kan voorgelegd worden.

D. IMPACT OP DE LOKALE BESTUREN

De wijzigingen die aan artikel 12.3.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden aangebracht hebben een gunstige invloed op de lokale besturen doordat ook zij omwille van de aanpassingen waarbij de gegevens waarover in kader van deze verplichting moet worden gerapporteerd, zoveel als mogelijk worden beperkt tot hetgeen vereist is in kader van de Energie-efficiëntierichtlijn, minder administratieve lasten zullen voelen in het kader van de opendata verplichting voor openbare besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van decreet zal voor advies worden voorgelegd aan de Vlaamse Nutsregulator, de VTC, de SERV en de Minaraad met het verzoek hun advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen.

De bepalingen uit dit voorontwerp aangaande gebouwautomatisering en –controle worden beschouwd als zijnde een technisch voorschrift zelfs al vloeien ze op zich zelf ook al voort uit de omzetting van een Europese richtlijn. Richtlijn 2015/1535/EU¹⁶ bepaalt echter dat de lidstaten de Europese Commissie onverwijld ieder ontwerp voor een technisch voorschrift mededelen, tenzij het een integrale omzetting van een internationale of Europese norm betreft, in welk geval louter met een mededeling van de betrokken norm kan worden volstaan. De lidstaten geven de Europese Commissie tevens kennis van de redenen waarom de vaststelling van dit technisch voorschrift nodig is, tenzij die redenen reeds uit het ontwerp zelf blijken. In voorkomend geval delen de lidstaten tegelijkertijd de tekst mee, tenzij deze reeds in samenhang met een eerdere mededeling is doorgegeven, van de in hoofdzaak en rechtstreeks betrokken wettelijke en bestuursrechtelijke basisbepalingen, indien kennis van die tekst noodzakelijk is om de reikwijdte van het ontwerp van het technische voorschrift te kunnen beoordelen. De lidstaten stellen de goedkeuring uit van een ontwerp voor een technisch voorschrift voor de duur van drie maanden, te rekenen vanaf de datum waarop de Europese Commissie de mededeling ontvangt. Dit weerhoudt de lidstaten er evenwel niet van andere interne procedurestappen die in het kader van de regelgevingsprocedure moeten worden gevolgd (bijv. adviezen van de strategische adviesraden en afdeling wetgeving van de Raad van State), te laten plaatsvinden.

Na de tweede principiële goedkeuring zal het voorontwerp van decreet voor advies aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State worden voorgelegd. Na de definitieve goedkeuring volgt de parlementaire behandeling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat, en de bijhorende memorie van toelichting, als gevoegd als bijlage 1 en 2;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Nutsregulator, de VTC, de SERV en de Minaraad met het verzoek hun advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

¹⁶ Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (codificatie)

3° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, ermee te gelasten om bovenvermeld ontwerp van decreet in het kader van de richtlijn 2015/1535/EU bij de Europese Commissie aan te melden.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE

Bijlagen:

1. Ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie en klimaat;
2. Memorie van toelichting;
3. Advies van de Inspectie van Financiën d.d. 6 juni 2025;
4. Begrotingsakkoord d.d. 17 juli 2025.